

адміністративних судів матеріально-правових вимог про відшкодування шкоди одночасно з вимогами про визнання неправомірними рішень, дій або бездіяльності виборчих комісій та комісій з референдуму вбачається цілком вмотивованою. З іншого боку, враховуючи скороченість процесуальних строків розгляду і вирішення адміністративними судами відповідної категорії адміністративних справ, необхідність забезпечення ефективного судового захисту прав, свобод і охоронюваних законом інтересів суб'єктів виборчого процесу та процесу референдуму та одночасно те, що сумісний розгляд таких матеріально-правових вимог може ускладнити й затягнути розгляд справи (оскільки у деяких випадках вирішення питання про розмір заподіяної, зокрема матеріальної шкоди потребує призначення судової експертизи), - позиція Пленуму ВАС України вбачається абсолютно обґрунтованою. У зв'язку з цим пропонуємо доповнити статтю 172 Кодексу процесуальною нормою, котра б прямо передбачала можливість вирішення вимог про відшкодування шкоди, заподіяної неправомірними рішеннями, діями або бездіяльністю виборчих комісій та комісій з референдуму виключно у порядку цивільного чи господарського судочинства.

Література

1. Про практику застосування адміністративними судами положень Кодексу адміністративного судочинства України під час розгляду спорів щодо правовідносин, пов'язаних з виборчим процесом чи процесом референдуму: Постанова Пленуму Вищого адміністративного суду України від 2 квіт. 2007 р. № 2 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/v0002760-07>

2. Про практику застосування адміністративними судами положень Кодексу адміністративного судочинства України під час розгляду спорів щодо правовідносин, пов'язаних з виборчим процесом: Постанова Пленуму Вищого адміністративного суду України від 1 листоп. 2013 р. № 15 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/v0015760-13/page>.